

Niet langer vreemdeling in Nederland

Hielke Biemond
h.biemond@hollandmediacombinate.nl

Leiden * Ineens stond hij aan de andere kant. De man die jarenlang vrijwilligerswerk deed voor vluchtelingen in Pakistan, werd er vijf jaar geleden zelf een. Een boek van Javed Masih over een vermoorde christelijke parlementariër die zich inzette voor de religieuze minderheden in Pakistan viel zo slecht bij fanatieke groepelingen, dat hij met zijn gezin het land moest ontvluchten. Daar zat hij dan, met zijn vrouw Nasreen, dochter Nimra en zoon Aroon, in een krappe kamer in Katwijk. Een stapelbed, een tafel, een paar stoelen en een televisie, waarop zij zagen dat ze onderdeel waren geworden van een Europese vluchtelingencrisis.

„Ik wil niet zeggen dat er veel misverstanden zijn, maar we worden niet goed begrepen”, zegt Masih. „Sommige mensen denken dat wij allemaal economische migranten zijn, die naar Europa komen omdat het een paradijs is. Dat is een asielloozercentrum allerminst. Als je het alleen gebruikt om in te slapen, voelt het als een karig hotel. Maar als je er jarenlang in zit, 24 uur per dag, in afwachting van wat er met je gaat gebeuren, is het een gevangenis.”

Pastoor Hagen nam zondag in de Katwijkse Johannes de Doperkerk het eerste exemplaar in ontvangst.

EIGEN FOTO

Gevlucht uit Pakistan belandde Javed Masih met zijn vrouw en twee kinderen uiteindelijk in het Katwijkse asielloozercentrum. Al snel besloten de vier hun ervaringen en observaties in die onzekere jaren te verwerken in een boek, als middel tegen depressiviteit én om een boodschap uit te dragen in hun nieuwe thuisland. De Leidenaar hoopt dat het persoonlijke verhaal over asiellooprocedures en integratie leidt tot een menselijkere aanpak.

Met het boek 'No longer strangers?' wil hij de professionele en vrijwillige organisaties waarmee het Pakistaanse asielloozergezin in Katwijk te maken kreeg een spiegel voorhouden, en daarmee eigenlijk heel Europa. „Vanuit vier gezichtspunten, want we hebben veel avonden bij elkaar gezeten om onze ervaringen te delen.” De kern van de boodschap: een asielloozercentrum zou geen wachtkamer moeten zijn, maar door het leven getekende mensen jarenlang rondhangen, maar een plek van een 'broederlijke ontvangst'. Alleen op die manier kunnen zij succesvol integreren, of met meer rust in het hoofd terugkeren naar het land van herkomst.

Pleidooi

Hij spreekt Engels, omdat hij in die taal meer gevoel kan leggen, maar zijn vurige pleidooien zijn doorspekt met Nederlandse woorden en zinnen. „Kinderen in een asielloozercentrum gaan overdag nog naar school, maar volwassenen mogen en kunnen bijna niets. Alleen wachten, zonder te weten hoe lang dat duurt. Drie maanden, twee jaar?” Iedere asielloozer zou in zijn ogen een Nederlandse taalcursus moeten kunnen volgen, ongeacht de uitkomst van de procedure. Onderwijs is een menselijke behoefte, benadrukt de voormalig pastoraal en

Javed Masih: „Als je 24 uur per dag in een asielloozercentrum zit, voelt het

als een gevangenis.” sociaal werker uit Pakistan, en kennis heb je nooit te veel. Hij zag het aan zijn eigen kinderen, tieners met een lichaam dat 'volop in verandering was'. Zij vielen in het asielloozercentrum niet voor de verleidingen van een veel vrijere cultuur dan de Pakistaanse - makkelijk te verkrijgen alcohol en drugs - maar bleven toegewijd aan school. Een trotse vadersblik: „Mijn zoon heeft nu zijn havo-diploma op zak en doet een opleiding verpleegkunde, mijn dochter zit in 6 vwo.”

Trauma

Zijn gezin merkte in Katwijk dat gesprekken die nodig zijn om gevoelens van stress, hopeloosheid en depressiviteit tegen te gaan, of om een trauma te verwerken, niet makkelijk te voeren zijn binnen de muren van het asielloozercentrum. „Wij trokken dus naar buiten, om nieuw gezelschap te vinden. Dat lukte in de Johannes de Doperkerk. Daar vonden wij hoop in een donkere periode.”

Zijn blijmoedige blik verdwijnt. „Ik heb veel gemist in het leven”, klinkt het. „Het voelde als een enorm lange tijd, 22 maanden in het asielloozercentrum. En dan te bedenken dat er mensen zijn die er negen jaar zitten.” Geef ons werk, smeekte hij het Centraal Orgaan opvang asielloozercentrum (COA). Met succes: met zijn vrouw en kinderen kon hij nieuw binnengekomen kleding sorteren en over de families verdelen. Het leverde een certificaat van het COA

op, als blijk van waardering. „Dat stelde ik zeer op prijs.” De instanties moeten dit actiever stimuleren, vindt Masih, maar de asielloozer zelf mogen ook best meer initiatief nemen. „Ik ga niemand iets doceren, maar ik geef advies. Er is altijd iets voor ze: een activiteit, een training.” In zijn geval zelfs een wetenschappelijke opleiding, met dank aan een vrijwilliger van de Interkerkelijke Werkgroep Asielloozercentrum Katwijk. Die nam hem mee naar de Vrije Universiteit Amsterdam. Masih knoopte daar een gesprek aan met een hoogleraar en kreeg van hem te horen dat de theologische master 'Vrede, trauma en religie' perfect aansloot bij de twee masters die hij eerder in Pakistan behaalde. Hij mocht zich inschrijven van het COA, op voorwaarde dat hij zich wekelijks zou melden in Katwijk. Vorig jaar haalde hij zijn diploma. „Een mooi voorbeeld van de mogelijkheden die er zijn als je de obstakels overwint.”

Onmisbaar

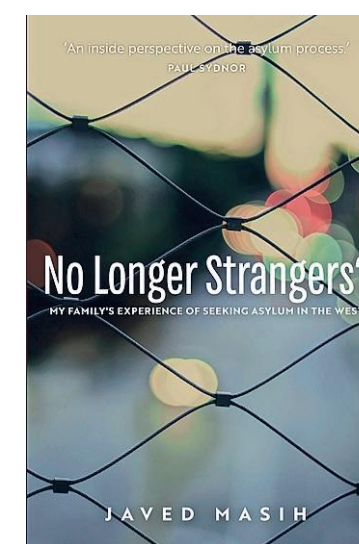
Daarbij is hulp van kerkelijke vrijwilligers onmisbaar, heeft hij ervaren. „Het is niet makkelijk om in twee, drie jaar een nieuwe natie te omarmen. Integratie is alleen mogelijk als dat nieuwe land je een gevoel van thuiskomen geeft. De dingen die wij leren op een cursus en uit boeken, die helpen zeker. Maar als er geen gevoel van vriendschap, broederschap, en medemenselijkheid is, kom je er niet.”

als een gevangenis.”

'Nu nog Nederlandse vertaling'

Hielke Biemond

Leiden * Bij de presentatie van zijn boek, zondag in de Johannes de Doperkerk in Katwijk, kreeg Javed Masih vaak de vraag of er ook een Nederlandse vertaling komt. „Het is mijn grote droom om dat voor elkaar te krijgen”, zegt hij. „Want dit is nu mijn land, mijn cultuur, deze mensen zijn mijn mensen. Dat wil ik middels dit boek aangeven, maar niet iedereen hier spreekt Engels.” 'No longer strangers?' is nu in een bescheiden oplage uitgegeven door Instant Apostle, een christelijke organisatie in Engeland die nieuwe auteurs helpt met het publiceren van hun werk. Vrienden en vrijwilligers van de Interkerkelijke Werkgroep Asielloozercentrum Katwijk hebben hem geholpen met de Nederlandse vertaling. „Die is nu klaar. Wie mij wil helpen met uitgeven, kan me bereiken via Facebook.”

Het boek van Javed Masih.

De Engelstalige versie van het boek is te koop via www.amazon.com en de Facebookpagina van het gezin: [BookNoLongerStrangers](https://www.facebook.com/BookNoLongerStrangers).

Hij waardeert de actieve rol daarin van de gemeente Leiden. Als kersvers statushouder volgde hij in 2016 met zijn vrouw een project waarbij mentoren hen inwilden in de cultuur en tradities van hun nieuwe thuisland. De grootste taak is volgens Masih evenwel weggelegd voor kerken en

aanverwante vrijwilligersorganisaties. „Die moeten zich aanpassen aan de veranderende Nederlandse samenleving. De kerk moet kijken: wie heeft in de nabije omgeving hulp nodig? Vaak zijn dat asielloozerkanten van statushouders. Hen helpen is de roeping van de kerk, het COA kan dat niet doen. De kerk gaat

door dat te doen terug naar de oorsprong, waaruit zij is ontstaan: de eerste gemeenschap van Jezus, van twaalf mensen.”

Hij benadrukt dat stichting Gave, een christelijke organisatie waarvoor hij nu twee dagen per week werkt als projectmanager, niet kijkt of een asielloozer moslim of christen is.

„Wij zijn allemaal mensen, die liefde nodig hebben. Elkaar helpen, iets betekenen voor elkaar, dat hebben wij gemist in het asielloozercentrum. Dat is de grote behoefte van deze eeuw. Als we op die manier leven, kunnen we een mooie, nieuwe wereld creëren. Wie op een moeilijk moment in zijn leven hulp krijgt, vergeet dat nooit en zal altijd iets terug doen.”

Schilderen

De kerkelijke vrijwilligers die zijn gezin hielpen om in Leiden aan verf en andere materialen te komen om het huis op te knappen, en kwamen helpen met schilderen, gaven Masih het ultieme gevoel van welkom. Glunderend: „We waren niet langer vreemdelingen, maar opgenomen in een nieuwe gemeenschap, klaar voor een nieuwe fase in ons leven.” Hij houdt zijn identiteitskaart in de lucht. „Een vluchteling heeft niet alleen documenten nodig, ook een omgeving waarin je met nieuwe mensen kunt eten, drinken, praten en interesse kunt tonen in elkaar. Anders zouden wij, ondanks onze identiteitskaarten, nu nog steeds vreemdelingen zijn.”

Een bijzondere middag

De eerste sneeuw is ieder jaar weer een geweldige belevenis. Wat is er mooier dan opgewaarde sneeuw op het strand. In de auto horen we hoe een privévluchtige boven de zee van de radar is verdwenen. Aan boord de Argentijnse topvoetballer Emiliano Sala die zijn grote droom werkelijkheid heeft zien worden. Hij is voor twintig miljoen verkocht door het eenvoudige Nantes aan het poeriger Cardiff in Wales. Hij is op weg naar zijn nieuwe club als het mis dreigt te gaan. De zee voor het Katwijkse strand ligt er plat bij. We lopen richting de Uitwatering. De wind is pal tegen en guur. Zitten daar in de verte nou twee mensen op stoeltjes? Visser? Zijn daar voor hen een aantal hengels in het zand geplaat? Wij praten over het audiobereik dat de voetballer uit het vliegtuig aan zijn vrienden heeft gestuurd. Beneden hem is de woeste kolkende zee. Hij eindigt zijn bericht volstrekt chaotisch. Je proeft de angst. „We gaan zien wat er gebeurt. Als jullie over anderhalf uur nog niets van mij gehoord hebben Ik weet niet of ze iemand gaan sturen om mij te zoeken.... Papa, wat ben ik bang.”

Het is zijn laatste teken van leven. Hij is nog altijd niet gevonden. Hij is waarschijnlijk samen met de piloot opgevrotten door de woedende zee. Net als de vissers die ik in mijn jeugd uit dat witte kerkje op de boulevard gedragen heb zien worden. Ook verzwoegen door de zee. Het Godshuis is vandaag door een wit doodsdeken van sneeuw bedekt.

Als we op het strand dichterbij komen, zitten ze doodstil op hun visstoeltjes. Versleten regenpakken, capuchons laten alleen hun ogen en mond vrij. Het is een hij en een zij. Ze draait met haar verkleumde handen een sigaret. „En, valt er nog wat te vangen?” „Steeds minder sinds ze al dat zand op het strand hebben gespoten. Maar het heeft ook een voordeel. We hebben net onze vriend de zeehond weer gezien. Komt altijd even goedendag zeggen.”

Har's glimlach

De wereld staat letterlijk in brand. We worden immuun voor de wredeheden. Kunnen we nog wel met een glimlach genieten van de kleine juweeltjes die iedere dag voorbij komen? Har Meijer wel. Hij kijkt, luistert en tekent dit kleingedrukte voor u op.

„Zitten jullie hier vaak?” „Bijna iedere dag, we komen samen op de scooter.” Aan de rugleuning van zijn stoeltje hangt een plastic tasje. De staart van een vis beweegt heel langzaam nog een beetje op en neer. „Hebben jullie die gevangen?” Hij pakt de glibberige zanderige vis in zijn handen. Mooi scholletje”, zeg ik. „Kijk, het is een scharretje, die is doorzichtiger dan een schol.” Weer wat geleerd. Hij zit nu duidelijk op zijn praatstoel. „We hebben allebei een uitkering. Konden het tempo van dat klotebedrijf niet meer bijbenen. Ik wijs naar de vrouw. „We vissen alleen samen, verder niks. Scheelt in de uitkering. Als je samen woont pikken ze alles af.” Twee topjes van de hengels buigen bijna tot aan de grond. Ze springen tegelijk op van hun stoeltjes. Ze beginnen rustig aan hun molentjes te draaien. Daar komen ze boven water, twee mooie scharren. Ze zijn zo blij als kinderen in de snoepwinkel. De vissen gaan ook in het plastic tasje. „Wijffie, dat wordt vanavond verdomd lekker smikkelen.” We groeten en lopen verder. Zij zitten weer roerloos op hun stoeltjes. Wachtend tot hun hengels weer gaan buigen. Bij de lokale visboer bestellen wij twee vers gefrituurde scholletjes en twee glaasjes witte wijn. We gaan op een houten bank zitten. We drinken op Emiliano, de vissers en elkaar. Over de geheimen van de zee raken we nooit uitgesproken.

